

σοτέρως νὰ ἐπιχύσῃ ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, κινδύ-
νησε νὰ μὲ ἀξιώσῃ μεζόνος χαρίσματος, νὰ μὲ
προβιβάσῃ ἀπὸ τῆς κατωτέρας εἰς ἀνωτέραν τῆς
ἱερωσύνης βαθυΐδα, καὶ μὲ καταστήσῃ πλάστην
τῆς κρείττονος πλάσεως διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ
τῶν λοιπῶν μυστηρίων, καὶ πατέρα υἱῶν Θεοῦ,
καὶ θέσει Θεοῦ ἐνεργόν, καὶ ἀμαρτίας ἀναιρέτην,
καὶ ἐλευθερωτὴν ψυχῶν, καὶ λύτην δεσμῶν αἰω-
νίων, καὶ παραδείσου κλειδοῦχον καὶ τὰ Θεοῦ
δυνάμενον, καὶ Αὐτοῦ συνεργόν πρὸς σωτηρίαν
τῶν ἀνθρώπων. Συστέλλονται βεβαίως καὶ φρίσ-
σουσιν αἱ οὐράναι δυνάμεις, βλέπουσαι τὸν σκώ-
ληκα τῆς γῆς περιβαλλόμενον θεῖαν ὄντως δύνα-
μιν, τὴν δύναμιν τοῦ ποιμαίνειν τὰ λογικὰ πρόβα-
τα, τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν τὰ ἀμαρτήματα, τοῦ εὐ-
λογεῖν καὶ ἀγιάζειν, τοῦ μυεῖν τὰ ἐπ' αἰῶνος ἀ-
ποκεκρυμμένα τῆς θείας οἰκονομίας μυστήρια.

Προσερχόμενος ὅμως, πανιερώτατε Δέσποτα,
ν' ἀξιώθῃ διὰ τῶν Σὼν παντέρων καὶ θυοφόρων
χειρῶν τοῦ ὑψηλοῦ τῆς ἱερωσύνης χαρίσματος,
καὶ νὰ λάβω θεῖαν ὄντως δύναμιν, ὥς ὁ Ἐλισσαῖος
παρὰ τοῦ Ἡλίου, ὥς ὁ Τίτος καὶ ὁ Τιμόθεος παρὰ
τοῦ Παύλου, φοβοῦμαι μήπως φανῶ ἀδόκιμος,
φοβοῦμαι μήπως ἡ ἀνομία καθίσῃ ἐπὶ τάλαντον
μολύβδου, φοβοῦμαι κίνδυνον πτώσεως ἀναλόγου
πρὸς τὸ εἰς ὃ ἀναβιβάζομαι ὕψος τῆς ἱερωσύνης.
Ἀλλ' ἡ πεποίησις, ἔνθεν μὲν ὅτι ἡ χάρις τοῦ
Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν ἔσται πάντοτε μετ' ἐμοῦ,
καὶ πάντοτε θὰ μὲ ἐνδυναμώῃ ἐν ταῖς ἀθηναίαις
μου, ἔνθεν δὲ ὅτι θὰ μὲ περιφράττωσι καὶ ὀχυρώ-
νουν αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ δεήσεις, Σοῦ, τοῦ πεπλη-
μένου ζήλου ὑπὲρ τῆς λαμπρότητος τῆς ἡμετέ-
ρας Ἐκκλησίας, Σοῦ, ὅστις πάντοτε μὲ προέτρε-
πε νὰ βαδίσω τὴν ὁδόν, ἣ πορεύομαι, καὶ λει-
τούργων τῶν θεῶν μ' ἐτέλεσας μυστηρίων καὶ εἰς
ὃν πρέπει νὰ ὀφείλῃται οἷα δῆποτε καὶ ἂν προέλθῃ
πρὸ ἐμοῦ ὠφέλεια εἰς τὴν ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκ-
κλησίαν, αὐτὴ, λέγω, ἡ πεποίησις μ' ἐνθαρρύνει
εἰς τὸ φοβερὸν τόλμημα νὰ ἀναβιβάσθω εἰς τὴν
ὑψηλοτέραν τῆς ἱερωσύνης βαθυΐδα, μετὰ τρόμου
καὶ φόβου προσερχόμενος εἰς τὴν εἰς πρεσβύτε-
ρον προχειρίσιν μου.

μάστιγι τῆς ὀλεθρίου ἀκριδος, συνέθετα πρὸ ἐτῶν
περὶ αὐτῆς τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον, τὰ μὲν ἐρανι-
σθεὶς ἐκ τοῦ γαλκικοῦ, τὰ δὲ προσθεὶς ἐξ ὕσων
ἤκουσα νὰ λέγωσι περὶ αὐτῆς ἐν Κύπρῳ, ἡ ἡδυ-
νήτην νὰ μάθω παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ γεωργῶν, οἱ-
τινες ἔχουσιν ἄμεσον συμφέρον νὰ τὴν κατα-
διώκωσι. Τοῦτο ᾗδῃ δημοσιεύω χάριν τῶν πε-
ριέργων φιλομαθῶν διὰ τῆς Χρυσάλλιδος.

Σ. Μ. ΣΑΛΟΥΜΙΑΗΣ.

Ἡ ἀκρις, τοῦτο τὸ καταστρεπτικώτατον τῶν
ἐντόμων, εἶναι δεινὴ μάστιγι τῶν κατοίκων ἀν-
θρώπων τε καὶ ζώων τῆς Ἀφρικῆς, τῶν νοτίων
χωρῶν τῆς Ἀσίας, καὶ ἐνίοτε τῶν τῆς Εὐρώπης.
Εἰσβαλοῦσα νεφελήδον εἰς τινὰ τῶν εἰρημένων
χωρῶν, κατακαλύπτει ἐκτασιν γῆς πολλῶν τε-
τραγωνικῶν λευγῶν, καὶ ὡς ἄλλος ἄπλητος
Ἄδης, καταβιβρώσκει ἐν βραχυχρονίῳ διαστήμα-
τι πᾶσαν φύσιν χλοάζουσαν, ἀπογυμνοῦσα τὰ τε
ἄγρια καὶ ἡμερὰ δένδρα ἐκ τῶν ἐρπιοχεῶν φύλ-
λων καὶ βλαστῶν αὐτῶν, καὶ τοὺς ἀγροὺς ἐκ τῆς
ζωηφόρου χλόης των. Κάμνει τὸν γεωργὸν νὰ
ὀδύνηται καὶ νὰ ἐλεεινολογῇται, θεωροῦντα οἴφνης
ἐνώπιόν του τὰ μὲν δένδρα τοῦ ἄφυλλα, τοὺς δὲ
ἀγροὺς τοῦ ἀχλόους, καὶ ὥσπερ θερσιθέοντας τα-
χίως ὑπὸ πολυκρίθμων θερσιτῶν ἐν ᾧ τὴν προη-
γουμένην ἐξδομαδὰ βλέπων τὸ εὐθαλές αὐτῶν
ἔχρισε καὶ ἐσκίρτα προσδοκῶν ἐκ τῆς εὐκαρπίας
των ἐπαΐαν ἀμνησθῆν τῶν ἰδρώτων αὐτοῦ. Το-
σαύτην καταστροφὴν καὶ ἐρήμωσιν φέρει τὸ λυ-
μαντικώτατον τοῦτο ἔντομον, ὥστε, ὅπου ἀγα-
λῶν εἰσελάσει, πᾶν τὸ τερπνόν, χερσὶν, ἐαρινόν
καὶ χλοαυγὲς τῆς χώρας μεταμορφῶνται ἐν ὀλίγῳ
χρόνῳ εἰς μελαγχολικὸν καὶ θρηνηθὲς θέατρον.
Τοῦτο τὸ χλοοφάγον ἔντομον, τὸ ὅποιον ἐν τόσῳ
συντόμῳ χρόνῳ δύναται νὰ κατεστῇσῃ φρούδους
πάντας τοὺς ἀγῶνας τοῦ βαρυμόχθου γεωπόνου,
ἀφ' οὗ, καταδροχθίσαν πᾶν τὸ προστυχὸν χλοο-
ρὸν, ἔλθῃ εἰς ὥραν ὠτοκίαις ἀρχίζει περὶ τὰ μέ-
σα τοῦ θέρους ἐν θερμοῖς κλίμασι νὰ ἐμφυτεύηται
ὄρθιον ὑπὸ λοφώδῃ καὶ καταωφερῇ ἔρημον γῆν
τοιαύτην, οἷα νὰ ἀσφαλίζῃ τὰ ἐναποτιθέμενα ὁμοῦ
μ' αὐτὸ πολυκρίθμα ὡς τοῦ (ἃ ἐν Κύπρῳ φυλά-
ττει οἱ μὲν, χυλάται (θυλάκι) τῆς ἀκριδος οἱ δὲ ὀ-
νομάζουσιν) ἀπὸ τῆς ἐπιρροίας τοῦ ἀέρος καὶ τῶν
βροχῶν. Ἄν ὁ χειμὼν τύχῃ ἐπομβρὸς, ἡ περὶ τὰς
ἀρχὰς φεβρουαρίου γινομένη ἐκκόλαψις τῶν ὡῶν
αὐτοῦ ἀποτυγχάνει λίαν, καὶ αἱ τυχὸν ἐξ αὐτῶν
ἐκκολοφθεῖται ἐρπίλαι (σκυλάκις) γεννηθέντα ἐκ

ΠΕΡΙ ΑΚΡΙΔΩΝ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΞΟΝΤΩΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ.

Βλέπων ὅτι ἐνίοτε καταλυμαίνεται καὶ τὸν
Ἑλλάδα ὥς καὶ τὴν Κύπρον, τὴν πατρίδα μου, ὃ

των ὧν) ὀλίγον τέλεσφοροῦσιν· ἀλλ' ἂν ἀποδῇ μετρίως, βροχερός, ἡ ἐκκολαψίς των ὧν καὶ ἡ εὐρωστία των ἐρπύλων προοδεύει· μεγάλως. Τὸ γαλλικὸν ἄρθρον, ὃ συνεβουλεύθην, λέγει ὅτι ἡ συντήρησις των ὧν καὶ των ἐρπύλων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ λίαν γλυκεροῦ χειμῶνος, καὶ ὅτι τὸ ἐντομον, ὃ ἐναποτίθῃσι τὰ ὡά του εἰς τὴν ἔρημον, ἀπερίως τότε πολλαπλασιαζόμενον, μεταβαίνει ἀγέληδον εἰς ἄλλας χώρας, μὴ εὐρίσκον ἐν τοῖς ἄμμοις ἀρκούσαν τροφήν.

Ταῦτα ὁμῶς, κατ' ἐμὴν κρίσιν, εὐρίσκω ἀντιβαίνοντα εἰς ὅσα ἡδυνήθην διὰ τῆς ἐρευνῆς· νὰ ἐξακριβώσω περὶ τοῦ ἐντόμου, τὰ ὁποῖα εἶναι α) ὅτι αὐτὸ οὐδαμοῦ ἐναποτίθῃσι τὰ ὡά του, εἰ μὴ εἰς θέσιν λίαν ἀνωτέρω εἶπον· τοῦθ' ὅπερ αὐτὸ τὸ ἐντομον μᾶς διδάσκει, ὅτι τὸ μόνον, ὃ προμάζει ὡς καταστρεπτικὸν αὐτοῦ, εἶναι ἡ βροχή· β') ὅτι αἱ ἄμμώδεις ἔρημοι ἀντιμάχονται εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ διὰ δύο λόγους, τούτους· α) ὅτι ἡ ἄμμος ἢ καὶ ἡ ἄμμώδης γῆ ὡς εὐκόλως ἀπορροφῶσα τὸ ὕδωρ καὶ διατηροῦσα τὴν ὑγρασίαν, ἣν φύσει αὐτὸ ἀποφεύγει, ὡς παρὰ τρεῖται, καθὼ ἐνάντιαν τῆς ὑπάρξεώς του, δὲν εἶναι εὐάρεστος· εἰς αὐτὸ β') ὅτι οἱ ἄμμώδεις τόποι δὲν τῷ παρέχουσιν οὔτε ἀσφάλειαν ζωῆς, ἄχρις οὗ κατασταθῇ πτητικόν, ὡς μὴ φέροντες τὴν ἀπαιτουτένην πρὸς διατήρησιν του. Αἱ ἀγέλαιαι ἐπιδρομαὶ τοῦ ἐντόμου γίνονται εὐτυχῶς σπανίως, διότι σπανίως καὶ οἱ χειμῶνες συμβαίνουσιν τοσοῦτον πρόσφοροι πρὸς αὐξήσιν τοῦ εἶδους αὐτοῦ. Ὅταν ὁμῶς ὁ χειμὼν ἀποδῇ λυσitelῆς εἰς τὴν εὐκαρπίαν αὐτοῦ, τότε αἱ ὑπὸ των ὧν ἐκκολαφθεῖσαι ἐρπύλαι, ἀφ' οὗ μεταμορφωθῶσιν εἰς πετώσας ἀκρίδας, ἀναγκάζομεναι νὰ ζητήσωσιν ἀρκούσαν τροφήν εἰς γειτονούσας χώρας, ἐγκαταλείπουσι τὴν γεννήσασαν αὐτὰς ἔρημον, καὶ νεφεληδὼν ἀνιπτάμεναι ἀρκούντως ὑψηλὰ, καλύπτουσι μὲ τ' ἀπειρήριθμα στίφη των, ὥσπερ κατάπυκνον νέφος, τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου· καὶ διὰ τῆς ταχέως πτήσεώς των ἀποτελοῦσι βοήν ἐν τῷ ἀέρι, ὁμοίαν σχεδὸν μ' ἐκείνην, ἣν ἀκούει τις μακρόθεν γινομένην εἰς τὰ παράλια ὑπὸ τῆς κυμαινομένης θαλάσσης. Οὐαὶ καὶ τοῖς οὐαὶ εἰς τὴν κακότητον χώραν, εἰς ἣν ἐπιδράμῃ. Ἀφ' οὗ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τὴν καταστίτην σχεδὸν εἰς ἣν ἤθελε περιπέσει κατάστασιν ἐνεκα πυρκαϊῶν ἢ κατακλυσμῶν, ἀφ' οὗ κατακνήσῃ τὸν μὲν γεωργὸν ἐλεεινόν, τὸν ἔμπορον στέσιμον, καὶ τὸν τεχνίτην καὶ νηύτην ἀπορούντας εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτῶν· ἀφ' οὗ τε

λευταῖον ἐμβάλλῃ πᾶσαν τὴν ζώσαν φύσιν, ἵνα εἴπω οὕτω, τῆς κακοδαίμονος ἐκείνης χώρας εἰς τὸν ἄδην, τότε σπερουμένην ἀρκούσης τροφῆς ἀνιπταται πάλιν διὰ μιᾶς, καὶ πειναλέα ὄρμα μετὰ ταχύτητος εἰς ἄλλην γειτνιαζούσαν χώραν, ἵνα κομίσῃ καὶ εἰς τοὺς κακομοίρους κατοίκους αὐτῆς τὴν πείναν καὶ τὴν ἐλεεινονολογίαν. Ἀποβαίνει ματαία πᾶσα ἐπιχείρησις τείνουσιν ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν προόδον τῆς ἀκρίδος, ὡς π. γ. τὰ ἐκ τῆς κτύσεως χόρτων ἢ ὑγρῶν ἀχύρων γινόμενα νέφη τοῦ καπνοῦ, ἢ αἱ σκαπτόμεναι βαθεῖς κάθετοι τάφροι πρὸς τὴν πορείαν αὐτῆς· διότι σχεδὸν πάντοτε αὐτὴ ἐπιτυγχάνει νὰ ἀποφύγῃ πᾶν ὃ, τὸ ἐμποδίζει τὴν ὁδὸν αὐτῆς. Ἐν Συρίᾳ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, ἐνθα οἱ κάτοικοι πάσχουσιν ὑπὸ τῆς δεινῆς ταύτης μάστιγος, οἱ νότιοι καὶ οἱ ἀνατολικονότιοι ἄνεμοι συντελοῦσιν εὐτυχῶς εἰς τὸν ἀπομακρύνειν μακρὰν τ' ἀπειρα στίφην των ἀκρίδων, παρασύροντές καὶ καταποντιζόντες αὐτὰ εἰς τὴν θαλάσσαν, ἀφ' ἧς ἐκβραζόμενα τὰ πτώματά των πληροῦσι τὰ παράλια καὶ τοὺς κόλπους· ἔτι ἐν ταῖς εἰρημέναις χώραις συντίθενται οὐκ ὀλίγον πρὸς καταστροφὴν τοῦ ἐλεθρίου ἐντόμου καὶ τὰ πτητὰ, τὰ ὁποῖα τὸ καταδιώκουσι δραστηριώτατα, καὶ λίαν θανατηφόρος· ἰδίως δὲ εἰδῶσι Χλωρίωνος, ὃν οἱ κάτοικοι διὰ τοῦτο πολὺ σέβονται, καὶ τὸν ὀνομάζουσι σαμαρμάρ, ἐξολοθεύει ἀμετρήτους ποσότητας αὐτοῦ.

Ἐν ἔτος πρὸ τοῦ 1830, δὲν ἐνθυμούμαι ποῖον, εἰσέλασεν εἰς Κύπρον ἀπὸ τῆς περακιμένης ἡπείρου, βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, τοσαύτη πληθὺς ἀκρίδων, ὥστ' ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα ὁ ἥλιος σχεδὸν δὲν ἐφαίνετο· καὶ ἡ ἐκ τῆς πτήσεως αὐτῶν γινομένη, ἀρκούντως ὑψηλὰ, βοήμοι προσέλαβον φρίκην τινα, νομίζοντι ὅτι ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου ἔρρεε μέγας ποταμός. Τὰ παράλια τῆς νήσου τότε ἦσαν πληρῆ θηησιμαίων ἀκρίδων, ἐκθρασθεισῶν κατὰ σωροὺς ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Οἱ ἀγροὶ ἐκτεταμένον πεδιάδων, ὧν οἱ δημητριακοὶ καρποὶ ἐκάλυπτον μέχρις ὧμον τὸν ἄνδρα· κατεγυμνώθησαν τότε ταχέως ὑπὸ τοῦ λιμογόνου τούτου ἐντόμου. Ὅτε μὲν ἡ ἀκρίς, ὅτε δὲ ἡ ἀνομβρία γίνονται δεινὰί μάστιγες τῆς ἄλλως εὐφροωτάτης ταύτης νήσου, ὥστ' ἐνίοτε ἐν αὐτῇ λέγεται « ὅτι ὁ χωριάτης τῆς Κύπρου ζᾶπτι δὲν ἐγένετο· ἂν ἡ ἀνομβρία ἢ ἡ ἀκρίς δὲν ἔκοπτε τὴν μύτην του. » Ἐν Κύπρῳ καὶ ὁ πτωχότατος των χωρικῶν εἶχεν ἀνάκαθεν καὶ ἔχει ὡς κληρονομίαν ὀλίγα στρέμματα γαίμου γῆς.

ἤκουσα πολλάκις ἐν Κύπρῳ νὰ λέγωσιν οἱ χωρικοί, ὅτι οἱ χόιροι ἀπαιτούμενοι νὰ βόσκωσιν εἰς τὸ μέρος, ἐνθα ἡ ἀκρις ἐνεφυτεύθη, κάμνουσιν εἰς αὐτὴν μεγίστην καταστροφὴν, ἐξορύσσοντες δραστηρίως τὰ θυλάκιά της, καὶ τρώγοντες αὐτά. Ἐτι μεταξὺ τῶν χωρικῶν ὑπάρχει καὶ αὐτὴ ἡ περίεργος, ἀλλὰ κατ' ἐμὲ, χυδαία ἰδέα, ὅτι ὅταν ἡ ἀκρις ἡ θήλεια ἐμφυτευθῇ πρὸς ὠτοκίαν, ἡ ἀκρίνη κατὰ τοὺς μὲν τρώγει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, κατ' ἄλλους δὲ κόπτει αὐτήν. Τὸ κακοποιὸν τοῦτο ἐν τομον μαστίζει καὶ τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν Προβηγκίαν. Εἰς τὸ 1613 τὰ περικύρια τῶν Ἀρελκίων (Arles) κατηρημώθησαν ἀκριβῶς ὑπὸ νεφῶν ἀκριδῶν τοσοῦτον ποικνῶν, ὥστε, καίτοι οἱ γεωργοὶ διὰ τῶν ἀγώνων αὐτῶν καὶ τὰ πτηνὰ διὰ τῆς θήρας τῶν ἐξηφάνισαν μέγαν ἀριθμὸν, συνθηροῖσθαι ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας μέτρα, περιέχοντα ἕκαστον κατὰ μέσον ὅρον περὶ τὰ δύο ἑκατομύρια ὠν. Αἱ φοικώδεις εἰσελάσεις αὐτοῦ ἐλάβον χώραν καὶ κατὰ τὰ 1720 καὶ 1721 εἰς δὲ τὸ 1819 ἐγίναν τοσοῦτον ἀπειροπληθεῖς, ὥστ' ἐπὶ πάντε ἐβδομαδὰς κατεῖπαντο ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν δεκακίτῳ ἢ εἰκοσι μετρικοὶ σταθμοὶ (καντάρια) ἀκριδῶν. Ἐν Κύπρῳ γίνεται παρὰ τῶν γεωργῶν δραστηρία καταστροφὴ τοῦ ὀλεθρίου τούτου ἐντόμου, ἀλλὰ σπεύδοντες οἱ ἄθλιοι οὗτοι ἄνθρωποι ν' ἀποφύγῃσι τὸ ἐξ αὐτοῦ γινόμενον κακὸν, ἐμπύπτουσι μετ' ὀλίγον εἰς ἄλλο βασανιστικώτερον, τὴν ἀσθένειαν, ἥτις ἐνίοτε γεννᾶται ἐκ τῆς σήψεως, μενόντων ἐν ὑπὲρθεῳ μεγάλων σωρῶν θνησιμαίων ἀκριδῶν, ἅχρις οὐ κατορυχθῶσι.

Τοῦτο δὲ γίνεται εἰς τι μεσόγεια τῆς νήσου, διότι ἡ εἰς τὰ παράλια συναζόμενη ῥίπτεται ἐν τῷ σπυρίδων ὄχι βραδέως μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν. ἤκουσα καὶ ἐν Κύπρῳ καὶ ἐν Ἀθήναις νὰ λέγωσιν ἄνθρωποι αὐτόπται περὶ τῆς γινομένης δυσωδίας ἐξ ἀπρονοησίας τοῦ κακοῦ ἀπὸ τοῦ ὁποῦ τὴν μάλιστα πᾶσα ἄλλη πολιτισμένη κυβέρνησις ἠθέλει φιλανθρώπως προνοεῖ πῶς ν' ἀπαλλάξῃ τοὺς κατοίκους. Πρὸς τοῦτῃ λαμβάνει χώραν καὶ ἐμπορικὴ τις κερδοσκοπία κατὰ τὴν συνάθροισιν τῆς ἀκριδος πρὸ τῆς γεννήσεως αὐτῆς, ἐκ μέρους τῶν διορισθέντων ἵνα διανεμῶσιν εἰς ἕκαστον ἄτομον τὸ ποσὸν αὐτῆς, ὃ θέλει συναθροῖαι ἢ ἀγοράσει καὶ παραδώσει ὅπου δεῖ. Ἡ ἀισχυροργία αὕτη, δι' ἣν οἱ ἀδύνατοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πάσχουσι, γεννᾷ εἰς αὐτοὺς τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν κατὰ τῶν καταχωμένων τὴν δι-

καισύνην πρὸς χρηματολογίαν αἰσχροῦν. Ὁ φαυλοθήτης εὐκατάστατος, ὡς εἰς κατὰστασιν, διὰ δωροδοκιῶν καὶ ἄλλων φαύλων τρόπων, ν' ἀπολαύῃ τῆς εὐνοίας τῆς βαρβαροῦ κυβερνήσεως, χώνεται δι' αὐτῆς εἰς τὰ πάντα, καὶ γίνεταί ἀφόβως ἄδικος διὰ χρηματισμὸν, καὶ ὀδυνηρὰ μάλιστα τῶν ἀδυνάτων. Πολλοὶ χωρικοὶ Κύπροι, ἐλθόντες ἐνταῦθα, ἀνέφεραν πρὸ τίνος χρόνου εἰς τὴν Γ. Πύλῃν διὰ τῆς ἐνταῦθα πρεσβείας τῆς τὰ δεινὰ των, αἰτούμενοι ἀνακούφισιν (1) ἄλλ' ἀντιτούτου, ὡς ἀκούω παρὰ τῶν ἐκείθεν ἀφικνουμένων ἐνταῦθα, τὰ δεινὰ των ὁλονὲν αὐξάνουν μάλλον καὶ μάλλον διὰ νέων φόρων, οὓς, ἀντὶ τῶν καλῶν τοῦ κοιμηθέντος, κοιμωμένου, καὶ ἔσται κοιμηθησομένου, πολυβρυλλήτου Χαττιγουμεγλίου, ἡ Τουρκία προήρθη ἀφθόνως νὰ φιλοδώρησιν εἰς τοὺς βαρυνομένους ὑπ' αὐτὴν χριστιανούς. Ὁ τριτοῦτοντος χωρικός τῆς Κύπρου ἐν ᾧ ἔχει ὅτε μὲν τὴν ἀνομβρίαν, ὅτε δὲ τὴν ἀκρίδα νὰ τὸν μαστίζῃσι δεινῶς, ἔχει κατ' ἑτοῦ καὶ τὴν ἐκ φόβου ἀναγκασθεῖσαν Τουρκίαν νὰ μεταπλάσῃ πῶς πονηρῶς τὸ βάρβαρον ἥθος αὐτῆς, ὡς τείνον τάχα πρὸς τὸν πολιτισμὸν, διὰ νὰ τὸν καταπιεζῇ ἀνηλεῶς καὶ τριτοειρότερον, ἢ ὅτε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς νήσου ἐνέμετο τὰ ἐξαίρετα προνόμια τοῦ θρόνου τοῦ, ἢ τῆς Γ. Πύλης ἀνέκαθεν ἔδωκεν αὐτῷ.

Τὸ γαλλικὸν περὶ ἀκριδῶν ἄρθρον, ὃ συνεβούλευθην, ἀναφέρει καὶ τοῦτο τὸ περίεργον, ὃ οὐδέποτε ἤκουσα νὰ λέγηται ὑπ' οὐδενὸς εἰς τὰ μέρη μας, ὅτι δὲν φέρουσι παντελῶς τὴν φθορὰν καὶ τὴν ἀπορίαν εἰς τοὺς ἀσιανούς, διότι τὰς συναθροίζουσιν ἐντὸς κελυθίων καὶ τὰς ταριχεύουσιν, ὅπως ἡμεῖς τὰς σαρκίνας, ὥστε οὕτω παρασκευαζόμεναι γίνονται παρ' αὐτοῖς τροφὴ πολυτελῆς, καὶ ἀντικείμενον σπουδαίου ἐμπορίου. Οἱ γεωργοὶ τῆς Κύπρου, διὰ νὰ ἐξαφανίσωσι τὴν ἀκρίδα, παρατηροῦσιν ἐπιμελῶς ἵνα ἀνακαλύψωσιν εἰς ποῖα χέρσα μέρη τῆς νήσου ἐναπέτεθον πρὸς ὠτοκίαν ἀφ' οὗ δὲ πληροφορηθῶσι περὶ τούτου, ἀρχίζουσιν ἐν καιρῷ δέοντι νὰ συναθροίσωσι τὰ ὠσφόρα θυλάκιά της, τὰ ὁποῖα, ὡς εἶπον, θάπτοντες ἐπιχύνουσιν ἄσβεστον, καὶ ἀνωθεν αὐτῆς, χάμα, ἢ τὰ ῥίπτουσιν ἐντὸς σπυρίδων ἢ παλαιῶν σάκκων μακρὰν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπειτα τὰς ἐκ τῶν ὠν αὐτῆς ἐκκολληθείσας ἐρπίδας σαρφόνους, ἐνθα εἶναι δυνατόν, συσσωρεύουσι καὶ κτενοῦσι ἢ τὰς ἐξαφανίζουσιν ἄλλως, ὡς δύνανται. Ἐπίσης καταστρέφουσιν, ὅπως τοῖς εἶναι δυνατόν,

καὶ ὅσας ἐκ τῶν ἐρπύλων ἐσχηματίσθησαν ἤδη εἰς πηδῶσας ἀκριδοῦς.

(1) Σημ. ἤκουσα ποτὲ παρὰ τοῦ μακαρίτου πατρὸς μου, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1811 — 1815 ἦτο Σαντζακβέης τῆς Πάρου, ὅτι εἰς ἐν ἐκείνων τῶν ἐτῶν εἰσέβαλεν ἔξωθεν τῆς νήσου τοσοῦτον πληθος ἀκριδῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην καὶ τὰς παρκειμένους αὐτῇ Χρυσοχούν καὶ Κοιλάνιον, ὥστ' ἐν ὁλίγαις ἡμέραις κατεβρόχθισε πᾶν χλωρόν, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα τῆς ῥοδοδάφνης (ἦν οἱ Κύπριοι ῥοδοδάφνην λέγουσι).

Τότε ὁ πατήρ μου ἰδὼν ὅτι οἱ ὀλιγώτερον εὐποροῦντες τῶν χωρικῶν, πιεζόμενοι πρὸς πληρωμὴν τῶν δασυμάτων αὐτῶν, ἠναγκάζοντο νὰ πωλῶσι παρ' ἀξίαν οἱ μὲν τὰ ζῶα των, οἱ δὲ ἄλλα πράγματα ἀναγκάζει εἰς τὸν βίον αὐτῶν, (διότι ἡ Τουρκία θέλει τὰ δασύματα, ἀδιαφοροῦσα ἂν οἱ παράγοντες τὸν πλοῦτον αὐτῆς γεωργοὶ στερεῶνται τῶν πρὸς ἐργασίαν καὶ ζωὴν ἀναγκῶν αὐτοῖς), τότε λέγω, ὁ πατήρ μου, εὐσπλαγχνισθεὶς διὰ τὰ δεινὰ των, ἔκαμε τὴν παρκατήρησιν εἰς τὸν ἀγαθὸν ἐκείνον ποιμένα, τὸν Μητροπολίτην τῆς Πάρου, ὅτι ὤφειλον ἐν ἐκείνῃ τῇ δυστυχεί περιστάσει, ἂν καὶ μετ' ἡμῶν αὐτῶν ὅχι μικρὰν, νὰ προστενεχθῶσιν, ὡς πρὸς τὰ ἴδια των δικαιώματα, μετὰ δευτέρας ἐπιμελείας πρὸς τοὺς κατωίκους τῶν εἰρημένων ἐπαρχιῶν ὅπερ ἑκάτεροι μετὰ φιλάνθρωπικῆς προθύμης ἐξτέλεσαν. Ἀλλ' ἡ φιλάνθρωπος Τουρκία, ἥτις ἤδη εἶναι ὠρισμένη διὰ νὰ ἐξευγενίσῃ τοὺς ὑπηκόους αὐτῆς, πῶς προηρέθη μετ' ὀλίγον νὰ βραβεύσῃ ἀμφοτέρους; Τὸν μὲν τριτηκκῆσττον ἀγαθὸν ἐκείνον ποιμένα, ἡ Τουρκία, ὡς δεινὴν θηρίον αἵματόκυλυσεν εἰς τὰ 1821, ὁμοῦ μετ' ἄλλους περὶ τοὺς τριακοσίους ἀτυχεῖς προύχοντας, κρατομηθέντας ἢ ἀπαγχονισθέντας καὶ δημευθέντας, ἡ δὲ ἀρπαγῶν στερηθέντας τὴν περιουσίαν, ἐξαιρουμένων τῶν ἄχρ' τοῦ 1825 φονευθέντων ὡς ζωῶν ἐκ τοῦ λαοῦ, διπλάσιον ἴσως καὶ τριπλάσιον ὑπὸ τῆς μανιῶδους λύσσης τοῦ τυχόντος Τούρκου. Τὸν δὲ πατέρα μου, πρῶτον ἀπαχθέντα εἰς ἐκείνην τὴν φορικὴν καταδίχην, σωθέντα δὲ διὰ μεγάλης χρηματικῆς ποινῆς τῇ προστασίᾳ τοῦ Χ. Ἰμπραήμαγα ἰσχυροῦ φίλου του, ἐπεμψεν εἰς τὴν οἰκίαν καταπληγμένον, καὶ βρασταζόμενον ὑπὸ τεσσάρων ὁ θηριωδέστατος ἡγεμὼν αὐτῆς, κυπῆσας αὐτὸν δεινῶς μετ' ὃν ἀκινάχην. Τοῦ καθήραψε τὸ ἐν ἀγ. Παντελεήμονι Τσεβλίκιον, καὶ τὰ ἐν Μεσσορίᾳ

διὸ ἐκτεταμένα βαμβυκαφόρα περιβόλια, καὶ μετὰ ταῦτα τὸν ἀπεστέρησε καὶ οἰκίας, καὶ πκντὸς ἄλλου σημαντικοῦ, ὃ εἶχε. Τὸν συνέλαβε πάλιν ὁμοῦ μετ' ἄλλους εἰκοσι καὶ ἑξὶ σωθέντας τὸ πρότερον, καὶ τοὺς ἐκράτει ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Λευκωσίας, ἀπὸ 2 Αὐγούστου 1822 ἕως 24 Δεκεμβρίου, λόγῳ ὅτι τοὺς ἐθεώρει ὑπόπτους· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Υ. Πύλη, διὰ τὴν κατὰ τῶν ἀπανθρωπιῶν τούτων κραυγὴν τῆς Εὐρώπης, δὲν ἐπέτρεψεν ἵνα θανατωθῶσιν ἀπελύθησαν διὰ νέων σημαντικῶν χρηματικῶν ποινῶν. Τὸν συνέλαβε τρίτον τῷ 1823, κατηγορηθέντα τ' ἀδίκως εἰς τὸν ἡγεμόνα, ὅστις χωρὶς νὰ τῷ δώσῃ οὐδὲν κακὸν ὅπως ἀποδείξῃ τὸ ψευδὲς τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας, τὸν κατεδίκασεν ἀμέσως εἰς ὅχι μικρὰν χρηματικὴν ζημίαν.

Ἄκουσα τὸν ἐκράτει μέχρι τοῦ 1824 εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ διὰ τὰ ἔξοδα, ἃ κατ' ἀνάγκην ἔκαμεν ἐξ ἰδίων πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς, τῷ ἐδόθη ὁμόλογον, τὸ ὅποιον αἱ πολυπαθεῖς μήτηρ μου καὶ ἀδελφαί μου πρό τινων ἐτῶν μοι ἔστειλαν ἐνταυθα, ἀνδιδίξασαι πλέον κρούουσαι ματαίως τῶν ἀναισθητῶν ἰσχυριῶν τὴν θύραν ὅπως τοὺς κινήσωσι, καὶ λάβωσι μέρος τῶν ὀφειλομένων πρὸς ἀνακούφισιν τῆς ἀπορίας, εἰς ἣν καὶ αὐτὰς, καὶ τοσαύτας ἄλλας πολυπαθεῖς οἰκογενεῖας ἡ ἀναισθησία του ἔφερε.

Τελευταίον κατήντησεν ὁ ἀπώλεσις, ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ, καὶ τὴν ζωὴν τῇ α' ἰανουαρίου 1830, ἀναγκαζόμενος νὰ ἐκπληρῇ ἄκων τὰ χρεὴ δημῳγέροντος ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Λευκωσῶ καὶ Κοιλανίῳ. Οὕτως ἡ εὐγενὴς καὶ φιλόκαλος Τουρκία ἐβράβευσε τοὺς κακομοίρους προύχοντας, καὶ λοιποὺς χριστιανοὺς τῆς νήσου, ἀφ' οὗ τῇ παρδωκῶν τὰ ὅπλα των, ἵνα τῆς καθητυχάσωσι τὴν ὑποψίαν τοῦ ὅτι ἐμελλον νὰ ἐπαναστατήσωσιν. Ὁ πολυπαθὴς πατήρ μου, ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς τελευτῆς του, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, ἃ μοι εἶπε, συνιστῶν μοι αὐστηρὰν ἐχεμυθίαν, περὶ τοῦ μυστικοῦ σκοποῦ πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς χριστιανωσύνης ἀπὸ τῶν δυνάων τοιαύτης κυβερνήσεως, καὶ ἃ ἐπομένως θέλω δημοσιεύσει, τοῦ καιροῦ ἐπιτρέποντός μοι, μοι ἐλάλησε καὶ ταῦτα, ἃ ἐναυλα θέλουν συγκαταβῆ εἰς τὸν τάφον μου. « Ἄν, τέκνον μου, ὁ Μητροπολίτης καὶ ἐγὼ ὑπηρετούσαμεν μίαν χριστιανικὴν κυβερνήσιν, αὕτη ἤθελε τότε σπεύσει νὰ ἐνθαρρύνῃ διὰ παρασῆμην τὴν ἐπὶ καὶ διαγωγὴν μας πρὸς τοὺς γεωργοὺς, τὴν μόνην πηγὴν τοῦ πλού-

του ενός καάτου, εκείνων των ἐπαρχιῶν Παφου, Χρυτοχού και Κουλιανίου! Ἄν ἤμαθα ὑπὸ ἑκείνης μιᾶς χοιστιανικῆς κυβερνήσεως, και αὐτὴ μᾶς ὑποπτεύετο ὡς μέλλοντας νὰ ἐγερθῶμεν κατ' αὐτῆς, οὐδέν κατ' οὐδὲν ἤθελε βλάψει, ἀλλὰ τῇ παρεδίδχμεν τὰ ὅπλα μας! Ἡ Τουρκία, ἂν δὲν ἦτο εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀναίσθησις ἐκ βαρβαρότητος, ἤθελε συνέλθει ἡδὴ διὰ τὰς ἀπανθρωπίας αὐτῆς, και προθυμηθῇ αὐθορμητῶς ν' ἀποζημιώσῃ ὅλας τὰς οἰκογενείας, ὅσας ἡ ἀναίσθησις τῆς κατέστησεν ἐλκεϊνάς! Δυστυχῶς ὁμοίως διὰ τὴν ἄκραν βαρβαρότητα και τὴν θρησκομανίαν τῆς, φαίνεται τόσον ἀναίσθητος τοιούτων εὐγενῶν αἰσθημάτων, ὅσον ἡ μύτη τοῦ χοίρου ἀναίσθητε τῆς εὐωδίας τῶν ρόδων! Εἶχε δικαίον, μέγα δικαίον, τέκνον μου, ὁ Ρουσσώ, ὀνομάζων αὐτὴν «stupide musulman!»

Ο ΜΑΚΙΑΒΕΛΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ. (1)

«Ὅταν ἀκούης ὅτι ἐπαινεῖται ἱατρός τις διότι ἐθεράπευσεν ἀσθενῆ ἀπὸ μεγάλην νόσον, λέγε ὅτι αἱ τοιαῦται ἀσθένειαι δὲν ἀποβαίνουν ποτὲ θανατηφόροι, και ὅτι μόνῃ ἡ φύσις εἶναι ἱκανὴ νὰ τὰς ἱατρεύσῃ. Ὅταν κραχθῇς νὰ ἐπισκεφθῇς ἀσθενῆ θεραπευόμενον πρότερον ὑπὸ ἄλλου ἱατροῦ, ζήτη νὰ ἴδῃς τὰς συνταγὰς του, και ὅταν σὲ τὰς φέρωσι, μειδιάσας και κινήσας ὀλίγον τὴν κεφαλὴν, εἰπὲ, «Τὶ πλῆθος ἱατρικῶν! Βέβαια, ἐὰν δὲν ὠφελήσῃ τὸ ἓν, νὰ ὠφελήσῃ τὸ ἄλλο!» ἢ ἐμπορεῖς νὰ εἴπῃς, «Τὸ ἱατρικὸν δὲν εἶναι κακὸν, πλὴν δὲν εἶναι διὰ τὴν ἀσθενείαν σου.» Ὅταν εὑρεθῇς μετ' ἄλλου ἱατροῦ εἰς συμβούλιον, ἐπαίνεσον μερικὰ ἐξ ὧσων ἐδωκεν ἱατρικῶν. Ἐπειτα στραφείς πρὸς τὴν ἀσθενῆ, εἰπέ τὴν, «Πλὴν τὸ ποτὸν, τὸ ὅποιον ἐπῆρετε χθές, πρέπει νὰ σὰς ἐπεύραξεν ἀρετὰ τὰ νεῦρα.» Ἐκ τούτου καταλαμβάνει παρὰ τὰ ἡ πάσχουσα ἀσθενής, ὅτι ἐσφαλὲν ὁ ἄλλος ἱατρός, και ὅτι ὁ εἰς συμβούλιον κραχθεὶς ζητεῖ νὰ τὸν σκεπάσῃ ὅταν ἀπαντήσῃς δὲ κανένα ἄλλον τῆς συγγενῆ, εἰπέ τῷ, πρόπον τινὰ μυστικῶς, ὅτι ὁ ἱατρός ἔκαμε μέγα σφάλμα, και ὅτι εἶναι εὐτυχία πῶς δὲν ἐπέφερεν ὀλεθριώτερα ἀποτελέσματα. Ἐὰν ἐξέρῃς ὅτι ὁ ἄλλος κραχθεὶς ἱατρός δὲν γνωρίζει τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, σὺ ὁμιλεῖς τὸν Λατινιστὴν, και ἐπειδὴ δὲν θέλει δυνῆσθαι νὰ σὲ ἀποκριθῇ, ὁ ἀσθενὴς και οἱ περὶ αὐτὸν θέλουσι τὸν καταδικάσαι ὡς ἀμαθῆ. Ἐὰν ἦσαι γέρον ἱατρός, καταγόρεε τοὺς νέους ὡς μὴ ἔχοντας πρᾶξιν, και λέγε ἐναντίον μάλιστα ἐκείνου, ὅστις ἀρχίζει τὸ στάδιόν

του. Ναί μὲν, εἶναι καλὸς νέος, ἐσπούδασε, και ἐμπορεῖ νὰ ἐξέρῃ θεωρίας πολλὰς και πολλὰ βιβλία, πλὴν δὲν γνωρίζει ἀκόμη τὸ κλίμα, και altro è la Grammatica, ed altro la pratica. Ὁ δὲ κόσμος, ἐπειδὴ δὲν ἐρωτᾷ. — ἔχει πνεῦμα και δαιμόνιον; — ἀλλ' ἔχει λευκάς τρίχας; — και ἐπειδὴ φρονεῖ ὅτι, διότι ὁ γέρον εἶδε περισσότερον παρὰ τὸν νέον ἱατρὸν, πρέπει ἐπομένως νὰ ἐσυλλογίσθῃ και περισσότερον και ἐπειδὴ δὲν συλλογίζεται ὅτι ἀμφοτέρω ἐκ τῶν γερόντων ἱατρῶν ἔλαβαν, κατὰ τὴν φράσιν τοῦ ἀθανάτου Ζημερμάνου, ἀκόμη εἰς τὴν μήτραν ὄντες, λευκὰς τρίχας και ἐπειδὴ δὲν βάλλει ποτὲ εἰς τὸν νοῦν του ὅτι ἓνας νέος δύναται και εἰς ὀλίγα ἔτη νὰ ζήσῃ πολὺν καιρὸν, και νὰ παρατηρήσῃ πολλὰ, — θέλει σὲ πιστεῦσαι ἐπὶ καλήτερα. Ἐν γένει, προσπαθεῖ νὰ ὑποσκάπτῃς τὸν ἄλλον τὴν ὑόληψιν διὰ νὰ εἰσέλθῃς ἐσὺ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενούς, ὑποσχόμενος μὲν περισσότερα ἢ ὅσα δύνανται ἐκείνοι νὰ ὑποσχεθῶσι, γνωρίζοντες τὰ ὅρια τῆς τέχνης, ἐμπνέων δὲ εἰς τοὺς συγγενεῖς φόβους και ὑποψίας, ἐὰν ἐπιμένωσιν εἰς τὰ ν' ἀκολουθῶσι τὴν μέθοδόν του — «Μὲ τόσας βδέλλας δὲν θέλει σ' ἀφήσειν διόλου αἷμα!» ἢ λέγε, «Αὕτη ἡ ψευδοπλευρίτις διὰ νὰ ἱατρευθῇ, πρέπει νὰ κυττάζωμεν τὰ νεῦρα, και ὄχι τὴν χολήν!» Ὅλα δὲ ταῦτα πράττεις μετὰ μεγάλην ἀναιδέειαν και ἀναισχυντίαν και τέχνην, διὰ νὰ μὴ ἀνακαλυφθῇ ἡ πανούργος ἀχρειότης σου.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤ'.

Ὅταν κινδυνεύῃ ἡ ἀποθάνῃ ὁ ἀσθενὴς σου, ζήτη ὅπως δύνασαι νὰ σκεπάσῃς τὸ πρᾶγμα, και νὰ ἀποδειχθῇς ἀθῶος.

Ἐν γένει, λέγε πάντοτε ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφέτος ἀποθνησκόντων εἶναι πολὺς, πλὴν ὄχι εἰς τὸν ἀσθενῆ, ἀλλ' εἰς τοὺς συγγενεῖς, εἰς τρόπον ὅστε, ἐὰν μὲν ἀποθάνῃ, σὺ δὲν θέλεις πταίειν, ἐὰν δὲ ὑγιαίνῃ, τότε ἡ ἀξία σου θέλει φάνεσθαι ἐτι μεγαλύτερα. Ἐὰν προβλέπῃς ὅτι ὁ ἀσθενὴς σου μέλλει νὰ ἱποθάνῃ πρόφρατον ὀλίγον τι καλῆτερεύσαντα νὰ τὸν στείλῃς εἰς τὰ λουτρά (1). Ἀλλ' ἐὰν τέλος ἀποθάνῃ, τότε ἀπόδος τὸ σφάλμα ἢ εἰς ὅσα ἱατρικὰ μετεχειρίσθῃ πρὶν σε κραῖναι. ἢ διότι σ' ἐκραῖεν ἀρχῇ, ἢ διότι ἡ ὁ ἀσθενὴς ἢ οἱ περιεσώτες δὲν ἐφύλαξαν τὴν δίαιταν και τὰς προσταγὰς σου, ἢ ζήτη νὰ ρίψῃς τὸ σφάλμα εἰς τὰ ἱατρικὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ, ἢ ὅταν, τέλος, δὲν δύνασαι νὰ εὕρῃς αἰτίαν τοῦ θανάτου εὐλογηφανῇ ἀπόδος τὴν εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον, διηγούμενος πόσον βαρεῖα ἦτον ἡ ἀσθένεια, και δεικνύων μετὰ πόσῳ τῶν συμπτωμάτων περιγραφῇ ὅτι εἶναι θαῦμα ἂν ποτὲ δυνῆθῃ τις νὰ μὴ γείνη θύμᾳ τῆς

(Ἐπεται ἡ συνέχεια.)

(1) Ἡ εἰς Μισολόγιον!